

EVRIPID: MEDEJA

Tragedijo Medeja je napisal Evripid, eden izmed treh največjih grških tragedov. Evripid oziroma Evripides se je rodil na otoku Salamina leta 480 pred našim štetjem. Bil je izrazito bogat, imel je svojo lastno knjižnico in imel je tudi nekaj svojih učiteljev, med njimi tudi zelo znanega Sokrata. Zaradi vseh knjig in učiteljev je bil zelo izobražen mož. Smatramo ga kot začetnika psiholoških dram v stari Grčiji. V njegovih dramah in tragedijah bogovi nimajo več glavne in najpomembnejše vloge, ampak jo nosi nek človek, kateremu na to na pomoč priskočijo bogovi. Temu pravimo DEUS EX MACHINA. Napisal je 75 dramskih iger, od teh jih je danes ohranjenih le še 17. Za svoja dela je bil nagrajen šele po svoji smrti leta 405 pr. Kr. In še danes velja za zelo pomembnega dramatika.

Evripid je pisal tragedije. Tragedije oziroma žaloigre so zvrst dramatike in so nasprotje komedije. Žaloigra je igra, v kateri glavni junak podleže v boju s slabo usodo, zaradi nasprotji v svojem značaju ali zaradi bojevanja v ne naklonjenem okolju. Za razliko od veseloigre, žalo igra opisuje žalostno, tragično dogajanje. Glavne značilnosti tragedije so to, da nastopa malo oseb, da je zgodba enotna (to pomeni, da ima kratek dogajalni čas in da se odvija na manjšem območju), vsebuje vzvišen, kraljevski jezik in ima petstopenjsko zgradbo. Petstopenjska zgradba pomeni, da ima tragedija zasnovo, zaplet, vrh, razplet in razsnovo oziroma tragičen konec.

Eno izmed njegovih bolj poznanih del je tragedija Medeja. Natančen čas nastanka te briljantne tragedije ni znan a znanstveniki menijo, da je nastala v obdobju, ko je Evripid deloval v Korintu. Vsebuje štirinajst prizorov, v njej pa nastopajo Medeja in Jazon, Medejina dojilja, njuna otroka, vzgojitelj teh otrok, kralj Kreon in kralj Ajgej, sel in zbor korintskih žensk. Naloga zboru v tej tragediji je, da poje strofe ter antistrofe in, da komentira dogajanje v zgodbi.

V začetku pripovedi Medejina dojilja razloži, kako je prišlo do tega, da se je Jazon zaljubil v Medejo. Namreč odšel je po zlato runo in na potovanju spoznal Medejo. Odpeljal jo je nazaj v domovino, se tam z njo poročil in dobil dva sinova. Do takrat je to Medeji ugajalo in ji je bilo v prid. Jazonova druga poroka s hčerjo kralja Kreona je bila mišljena za boljši položaj sinov v svetu vendar Medeji zares ni bilo všeč, da se je ponovno poročil, in da je ona postala druga, stara žena. Zaradi tega je pobesnela, zasovražila svoja sinova in celotno kraljevo družino, ter jih želela pokončati. H dojilji prihiti vzgojitelj, ki pove, da Kreon želi napoditi Medejo iz dežele. Ko je to izvedela je prisegla, da bo s strupom pokončala vse tri; Jazona, njegovo ženo in Kreona. Ko jo izženejo, se Jazon poskuša obrazložiti. Govori ji je zakaj se je poročil v kraljevo družino. Tega ni naredil zaradi ljubezni ampak predvsem zaradi tega, da bi bila otoka lahko visoko na družbeni lestvici. Govori ji tudi o tem, kako se je prerekal za to, da je ne bi bili izgnali iz dežele. Ponudi ji zavetje in bogastvo pri prijateljih, da ne bo odšla, a Medeja ne sprejme tega in vseeno odide. Po odhodu Kreonove dežele, Medeja prispe k atenskemu kralju Ajgeju. Z Ajgejem se dogovorita, da jo sprejme na dvor, če mu ona pomaga pri težavah z neplodnostjo. Medeja to sprejme in odide na dvor, pove pa mu tudi vse, kar se je dogajalo z njo in Jazonom. Ves ta čas pa načrtuje, kako se bo maščevala Jazonu. Poslala bo po Jazona, da pride sem. Jazon pride k Medeji in se ji opraviči. Tudi Medeja se opraviči in se kesa, vendar se samo pretvarja. Otrokoma bo dala »darila« za kralja ter njegovo hčer. Dala jima je zastrupljen peplos (dolgo žensko oblačilo) in diadem (kraljevi naglavni okras). Jazon vzame otroka in ju odpošlje na dvor, s priprošnjo, da bi otroka ostala opravičena izgnanstva. Ko sta otroka že na dvoru prihiti vzgojitelj in pove, da sta otorka res opravičena izgnanstva. Medeja se zave kaj je storila. Svoja otroka je pahnila v smrt. Obišče jo tudi sel, ki pa i preda novico o tem, da sta zaradi njenih zvarkov umrla Kreon in njegova hči. Medeja je glede tega vesela, vendar ve da bodo hoteli usmrtiti njena otroka, zato sklene da ju bo sama ubila, saj ne bi pustila, da jima življenje vzame kdo drug. Vzame železen meč in ju drugega za drugim pokonča. Ko Jazon izve za smrt njunih otrok, očita Medeji, da ni ljubila njunih otrok. Rekel ji je, da je slaba mati in da ju je umorila, samo zaradi tega, ker se je hotela maščevati. Ko ji to reče, ona nazaj odgovori s tem, da bi njej zadoščala že samo sramotna smrt in trpljenje njega. Jazon se hoče dotakniti trupel njunih mrtvih, pokončanih otrok, vendar mu to Medeja prepreči in se z vozom odpelje naprej.

